

FIȘA DISCIPLINEI
anul universitar 2021 – 2022

1. Date despre program

1.1. Instituția de învățământ	Universitatea Babeș-Bolyai
1.2. Facultatea	de Teologie Ortodoxă
1.3. Departamentul	de Teologie Ortodoxă
1.4. Domeniul de studii	Teologie (Ortodoxă)
1.5. Ciclul de studii	Masterat
1.6. Programul de studii	Ortodoxie românească și Viață Liturgică

2. Date despre disciplină

2.1. Denumirea disciplinei	Muzica de tradiție bizantină în Biserica Ortodoxă Română, sec. XVIII-XX			2.2. Cod disciplină	OMR1001		
2.3. Titularul activității de curs	Pr. prof. univ. dr. Vasile Stanciu						
2.4. Titularul activității de seminar	Pr. prof. univ. dr. Vasile Stanciu						
2.5. Anul de studiu	1	2.6. Semestrul	1	2.7. Tipul de evaluare (E/C/VP)	E	2.8. Regimul disciplinei	DF

3. Timpul total estimat

3.1. Număr ore pe săptămână	4	din care: 3.2. curs	2	3.3. seminar/laborator	2
3.4. Total ore din planul de învățământ	56	din care: 3.5. curs	28	3.6. seminar/laborator	28
Distribuția fondului de timp de studiu individual					ore
• Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe					30
• Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren					49
• Pregătire seminarii/laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri					26
• Tutoriat					10
• Examinări					4
• Alte activități (exersări practice)					0
Total ore activități individuale					119

3.7 Total ore studiu individual	119
3.8 Total ore din planul de învățământ	56
3.9 Total ore pe semestru	175
3.10 Numărul de credite	8

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1. de curriculum	Cunoștințe de educație muzicală
4.2. de competențe	Atenție auditivă, calități vocale

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	<i>Sală de curs, dotată cu pian și aparatură video.</i>
5.2. de desfășurarea a seminarului/laboratorului	<i>Sală dotată cu tablă, ecran de proiecție, videoproiector, laptop, sistem audio, pianină.</i>

6. Competențe specifice acumulate

Competențe profesionale	<p>C.1.Utilizarea adecvată a elementelor de limbaj muzical și imnografic.</p> <p>C.1.1.Identificarea elementelor caracteristice culturii și istoriei muzicii bizantine românești.</p> <p>C.1.2. Sintetizarea elementelor definitorii ale stilului muzical bisericesc românesc.</p> <p>C.1.3. Analizarea diferitelor surse bibliografice referitoare istoria muzicii bisericești românești.</p> <p>C.1.4. Argumentarea rolului pe care-l au creațiile muzicale bisericești românești în cultul creștin.</p> <p>C.1.5. Analizarea elementelor specifice românirii repertoriului bizantin, pe baza partiturii, pentru glasurile diatonice, cromatice și enarmonice.</p> <p>C.2. Descrierea principalelor etape în formarea muzicii bisericești românești.</p> <p>C.2.1. Analizarea etapelor românirii cântării bizantine.</p> <p>C.2.2. Sintetizarea principalelor caracteristici ale psalților români.</p>
Competențe transversale	<p>CT. 1. Aplicarea principiilor și a normelor de deontologie profesională, fundamentate pe opțiuni valorice explicite,specifice specialistului în științele educației.</p> <p>CT.2. Cooperarea eficientă în echipe de lucru profesionale, interdisciplinare, specifice desfășurării proiectelor și programelor din domeniul științelor educației.</p> <p>CT.3. Utilizarea unor metode și tehnici eficiente de învățare pe tot parcursul vieții, în vedere formării și dezvoltării profesionale continue.</p>

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor specifice acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	La finalul cursului studenții vor cunoaște principalele elemente de imnografie bizantină.
7.2 Obiectivele specifice	<ul style="list-style-type: none">- Cunoștințele dobândite vor permite înțelegerea altor cursuri din domeniile liturgică, istoria Bisericii Ortodoxe Române.- Compararea unor elemente de limbaj muzical în diferite contexte istorice.- Corelarea cunoștințelor teoretice cu noțiunile practice.- Dezvoltarea interesului pentru aprofundarea cunoștințelor legate de istoria muzicii bisericești în vederea permanentei asimilării unui repertoriu autohton.

8. Conținuturi

8.1. Curs	Metode de predare	Nr ore
Introducere în problematica cursului	Prelegere, Videoproiector, Sistem audio, Pianină, Materiale didactice imprimate.	1 oră

Muzica bisericească la români din sec. XVIII-XX: MUNTENIA	Prelegere, Videoproiector, Sistem audio, Pianină, Materiale didactice imprimare.	1 oră
Secolul al XVIII-lea: Ieromonahul Filothei sin Agăi Jipei; Ieromonahul Naum Râmnicăanu.	Prelegere, Videoproiector, Sistem audio, Pianină, Materiale didactice imprimare.	2 ore
Secolele XVIII-XIX: Petru Efesiu; Dionisie Fotino; Episcopul Chesarie; Macarie Ieromonahul; Anton Pann; Ștefanache Popescu; Varlaam Barancesu; Oprea Demetrescu; Ghelasie Basarabeanul; Ioan Zmeu; Neagu Ionescu; Ioniță Năpărcă.	Prelegere, Videoproiector, Sistem audio, Pianină, Materiale didactice imprimare.	5 ore
Secolul XX: Ion Popescu-Pasărea; Amfilohie Iordănescu; Chiril Popescu; Anton Uncu; Sebastian Barbu-Bucur; Constantin Drăgușin; Alexie Buzerea; Nicu Moldoveanu.	Prelegere, Videoproiector, Sistem audio, Pianină, Materiale didactice imprimare.	3 ore
Muzica bisericească la români din sec. XVIII-XX: MOLDOVA și BUCOVINA	Prelegere, Videoproiector, Sistem audio, Pianină, Materiale didactice imprimare.	2 ore
Secolul al XVIII-lea: Visarion Protopsaltul; Gheorghe Mihăilescu.	Prelegere, Videoproiector, Sistem audio, Pianină, Materiale didactice imprimare.	2 ore
Secolul al XIX-lea: Dimitrie Suceveanu; Iosif Naniescu; Nectarie protopsaltul; Theodor Stupcanu; Silvestru Morariu-Andrievici.	Prelegere, Videoproiector, Sistem audio, Pianină, Materiale didactice imprimare.	2 ore
Secolul XX: Victor Ojog.	Prelegere, Videoproiector, Sistem audio, Pianină, Materiale didactice imprimare.	2 ore
Muzica bisericească la români din sec. XVIII-XX: TRANSILVANIA și BANAT	Prelegere, Videoproiector, Sistem audio, Pianină, Materiale didactice imprimare.	2 ore
Secolele XVIII-XX: Ioan sin Radului Duma Brașovan; Nicolae Nil Poponea; George Ucenescu; Dimitrie Cunțanu; Celestin Cherebețiu; Terentius Bugariu; Trifon Lugojan; Atanasie Lipovan; Nicolae Firu; Cornel Givulescu.	Prelegere, Videoproiector, Sistem audio, Pianină, Materiale didactice imprimare.	4 ore
Concluzii	Prelegere, Videoproiector, Sistem audio, Pianină, Materiale didactice imprimare.	2 ore
8.2. Seminar		
Introducere în problematica cursului	Prelegere, Videoproiector, Sistem audio, Pianină, Materiale didactice imprimare.	1 oră
Muzica bisericească la români din sec. XVIII-XX: MUNTENIA	Prelegere, Videoproiector, Sistem audio, Pianină, Materiale didactice imprimare.	1 oră
Secolul al XVIII-lea: Prezentarea și interpretarea principalelor lucrări muzicale din opera Ieromonahului Filothei sin Agăi Jipei; Ieromonahului Naum Râmnicăanu.	Prelegere, Videoproiector, Sistem audio, Pianină, Materiale didactice imprimare.	2 ore

Secolele XVIII-XIX: Prezentarea și interpretarea principalelor lucrări muzicale din opera lui Petru Efesiu; Dionisie Fotino; Episcopul Chesarie; Macarie Ieromonahul; Anton Pann; Ștefanache Popescu; Varlaam Barancesu; Oprea Demetrescu; Ghelasie Basarabeanul; Ioan Zmeu; Neagu Ionescu; Ioniță Năpărcă.	Prelegere, Videoproiector, Sistem audio, Pianină, Materiale didactice imprimare.	5 ore
Secolul XX: Prezentarea și interpretarea principalelor lucrări muzicale din opera lui Ion Popescu-Pasărea; Amfilohie Iordănescu; Chiril Popescu; Anton Uncu; Sebastian Barbu-Bucur; Constantin Drăgușin; Alexie Buzerea; Nicu Moldoveanu.	Prelegere, Videoproiector, Sistem audio, Pianină, Materiale didactice imprimare.	3 ore
Muzica bisericească la români din sec. XVIII-XX: MOLDOVA și BUCOVINA	Prelegere, Videoproiector, Sistem audio, Pianină, Materiale didactice imprimare.	2 ore
Secolul al XVIII-lea: Prezentarea și interpretarea principalelor lucrări muzicale din opera lui Visarion Protopsaltul; Gheorghe Mihăilescu.	Prelegere, Videoproiector, Sistem audio, Pianină, Materiale didactice imprimare.	2 ore
Secolul al XIX-lea: Prezentarea și interpretarea principalelor lucrări muzicale din opera lui Dimitrie Suceveanu; Iosif Naniescu; Nectarie protopsaltul; Theodor Stupcanu; Silvestru Morariu-Andrievici.	Prelegere, Videoproiector, Sistem audio, Pianină, Materiale didactice imprimare.	2 ore
Secolul XX: Prezentarea și interpretarea principalelor lucrări muzicale din opera lui Victor Ojog.	Prelegere, Videoproiector, Sistem audio, Pianină, Materiale didactice imprimare.	2 ore
Muzica bisericească la români din sec. XVIII-XX: TRANSILVANIA și BANAT	Prelegere, Videoproiector, Sistem audio, Pianină, Materiale didactice imprimare.	2 ore
Secolele XVIII-XX: Prezentarea și interpretarea principalelor lucrări muzicale din opera lui Ioan sin Radului Duma Brașovan; Nicolae Nil Poponea; George Ucenescu; Dimitrie Cunțanu; Celestin Cherebețiu; Terentius Bugariu; Trifon Lugojan; Atanasie Lipovan; Nicolae Firu; Cornel Givulescu.	Prelegere, Videoproiector, Sistem audio, Pianină, Materiale didactice imprimare.	4 ore
Concluzii	Prelegere, Videoproiector, Sistem audio, Pianină, Materiale didactice imprimare.	2 ore

9. Bibliografie generală

- Anastasimatarul uniformizat I: Vecernierul*, întocmit de profesorii Nicolae C. Lungu, Ion Croitoru și pr. Grigore Coastea, după mării protopsalți români: Macarie Ieromonahul, Anton Pann, Dimitrie Suceveanu, Ghelasio Basarabeanul, Ștefanache Popescu, Oprea Demetrescu, Neagu Ionescu, Ioan Zmeu, pr. Theodor V. Stupcanu, Ion Popescu-Pasărea, pr. Victor Ojog, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, ediția a III-a îngrijită de pr. prof. univ. dr. Nicu Moldoveanu, pr. lect. univ. drd. Victor Frangulea, diac. prof. drd. Stelian Ionașcu, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2003.
- Anastasimatarul uniformizat II. Utrenierul*: întocmit de profesorii Nicolae C. Lungu, Ion Croitoru și pr. Grigore Coastea, după mării protopsalți români: Macarie Ieromonahul, Anton Pann, Dimitrie Suceveanu, Ghelasio Basarabeanul, Ștefanache Popescu, Oprea Demetrescu, Neagu Ionescu, Ioan Zmeu, pr. Theodor V. Stupcanu, Ion Popescu-Pasărea, pr. Victor Ojog, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, ediția a III-a îngrijită de pr. prof. univ. dr. Nicu Moldoveanu, pr. lect. univ. drd. Victor Frangulea, diac. prof. drd. Stelian Ionașcu, Editura Institutului Biblic și de Misiune al Bisericii Ortodoxe Române, București, 2004.
- Barbu-Bucur, Sebastian, *Cultura muzicală de tradiție bizantină pe teritoriul României în secolul XVIII și începutul secolului XIX și aportul original al culturii autohtone*. Teză de doctorat, cu o prefață de prof. univ. dr. Sigismund Toduță și o postfață de prof. univ. dr. Romeo Ghircoiașu, Editura Muzicală, București, 1990, 250 p.
- Catavasierul*, după A. Pann, D. Suceveanu, Șt. Popescu, I. Popescu-Pasărea, ș.a. Editori: Pr. Nicu Moldoveanu și pr. Victor Frangulea. București, 2000, 2002².
- Cele opt glasuri la Utrenie*, aranjate pe note de Trifon Lugojan, Arad, 1927.
- Cherebețiu, Celestin, *Mănecatul cuprinzând Troparele Sărbătorilor importante de peste an și Catavasiile lor*, Blaj, 1932.
- Ciobanu, Gheorghe, *Studii de etnomuzicologie și bizantinologie*, vol. I-II, Editura Muzicală a Uniunii Compozitorilor, București, 1974, 1979.
- Cunțanu, Dimitrie, *Cântările bisericești după melodiile celor opt glasuri ale Sfintei Biserici Ortodoxe Române*, culese și aranjate de Dimitrie Cunțanu, fost profesor la Seminarul Andreian din Sibiu, Ediția a III-a din autorizația bisericii îngrijită de Timotei Popovici, preot, profesor de muzică la Școala normală Andreiu Șagunașidir[ijorul] Corului Mitropoliei, Institutul de Arte grafice Krafft&Drotleff S. A., Sibiu, 1932.
- Dicționar de muzică bisericească românească*, (coord): pr. prof. dr. Nicu Moldoveanu; pr. prof. dr. Nicolae Necula; pr. prof. dr. Vasile Stanciu; arhid. prof. dr. Sebastian Barbu-Bucur, Basilica, București, 2013.
- Dicționar de termeni muzicali*, (volum Colectiv), Editura Științifică și enciclopedică, București, 1984.
- Filothei sin Agăi Jipei. Psaltichia rumânească*, vol. IV, Stihirar-Penticostar, în: „Izvoare ale Muzicii Românești”, vol. VII D, editor Arhid Sebastian Barbu-Bucur, Editura Episcopiei Buzăului, Buzău, 1992.
- Fotino, Dionisie, *Noul anastasimatar* tradus și compus după sistema cea veche a serdarului Dionisie Fotino. Traducător, editor și tipograf: Anton Pann. București, 1854.
- Ionescu, Gheorghe C., *Lexicon al celor care, de-a lungul veacurilor, s-au ocupat cu muzica bizantină în România - Compozitori, teoreticeni, muzicologi, dascăli de psaltichie, copisti, interpreti*, prefață de Titus Moisesescu, Editura Diogene, București, 1994.
- Lipovan, Atanasie, *Cântări bisericești pentru toate sărbătorile de peste an, întocmite pe baza vechilor melodii, obișnuite în Banat și Crișana, puse pe note liniare*, vol.1/1844, vol.2/1946, Arad, Tipografia Diecezană.
- Moisil, Costin, *Geniu românesc vs. Tradiție bizantină. Imaginea cântării bisericești în muzicologia românească*, Editura Muzicală, București, 2016.
- Moldoveanu, Nicu, *Istoria muzicii bisericești la români*, Editura Basilica, București, 2010.
- Pann, Anton, *Noul Doxastar – Triodul și Penticostarul - prelucrat în românește după metoda sistemii vechi după cel al al Serdarului Dionisie Fotino*, de Anton Pann. *Tomurile II, III*, Editura Didahia Severinului, Drobeta Turnu Severin, 2014.
- Ploșteanu, Nifon N., *Carte de Muzică Bisericească pe Psaltichie și pe note liniare, pentru trei voci*, București, 1902.
- Stanciu, Vasile, *Anastasimatarul sau Cântările vecerniei de Sâmbătă seara și ale utreniei de Duminică dimineața*, compuse și fixate pe notație liniară după melodiile celor opt glasuri bisericești, notate de preotul Dimitrie Cunțanu, Editura Reîntregirea, Alba Iulia, 2016.
- Stanciu, Vasile, *Muzica bisericească ortodoxă din Transilvania*, Ed. Presa Universitară, Cluj-Napoca, 1996.
- Suceveanu, Dimitrie, *Idiomelarul, adică cântare pe singur glas, unit cu Doxastarul, care cuprinde Triodul și Penticostarul*. transliterare, diortosire și corectare de Arhid. Sebastian Barbu-Bucur, Iași, Editura Mitropoliei Moldovei și Bucovinei, 1997.
- The Canterbury Dictionary of Hymnology*, J.R. Watson and Emma Hornby, editors, on-line edition: <https://hymnology.hymnsam.co.uk/>
- The New Grove Dictionary of Music and Musicians*, vol.3, London, Washington D.C., Hong Kong, 1980, art. Byzantine Music Volume, Nashville, 1987.
- The Oxford Dictionary of Byzantium*, Vol. 2, New York-Oxford, 1991.

10. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatori reprezentativi din domeniul aferent programului

Cursul este o formă teoretico-practică de dobândire a competențelor muzicale menite să corespundă activităților profesionale din sfera sistemului vocațional muzical.

Conținutul unităților de învățare este conceput în urma consultării principalului angajator al absolvenților astfel încât competențele dobândite să corespundă activității profesionale.

În ce privește așteptările reprezentanților comunității epistemice, studenții care parcurg cursul sunt potențiali parteneri de dialog cu studenții din sistemul vocațional muzical.

11. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
10.4 Curs	<i>Evaluare finală</i>	<i>Evaluare frontală/orală pe baza unui subiect extras de student</i>	70%
		-	-
10.5 Seminar/laborator	<i>Verificare pe parcurs</i>	<i>Evaluarea activității muzicale practice în cadrul serviciilor liturgice</i>	10%
	<i>- Activitate la seminar</i>	<i>Evaluarea exercițiilor de interpretare pe parcursul semestrului.</i>	20%
10.6 Standard minim de performanță: Să cunoască elementele de limbaj muzical specifice fiecărei etape din istoria muzicii bisericești românești. Să cunoască rolul pe care psalții români l-au avut în conturarea unui stil muzical românesc și să identifice principalele lor lucrări.			

Data completării

27.04.2021

Semnătura titularului de curs

P. Danile Stăneiu

Semnătura titularului de seminar

P. Danile Stăneiu

Data avizării în catedră

Semnătura director de departament

[Signature]